PROGRAM

UŽ NIKDY VÍCE! | NIE WIEDER!

SLAVNOSTNÍ KONCERT
pro pamětníky nacistického pronásledování

19. května 2025
Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze

ABYCHOM NEZAPOMNĚLI...

Setkáváme se na slavnostním koncertu „Už nikdy více / Nie wieder“ věnovaném pamětníkům nacistického pronásledování. Právě dnes, kdy si připomínáme 80 let od konce druhé světové války, násilí a utrpení, se pro nás slova „Už nikdy více“ stávají symbolem odpovědnosti: navždy chceme chránit lidskou důstojnost a svobodu.

Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze, Česko-německý fond budoucnosti, Nadační fond obětem holocaustu a Živá paměť tímto společným projektem vyjadřují úctu všem, kteří prošli utrpením v době nesvobody a nesou v sobě hodnoty, na nichž stavíme dnešní svět.

V rámci hudebního programu se představí berlínský projekt „Lebensmelodien: Harmonie dějin“. Oživuje zapomenuté židovské melodie, které vznikly v prostředí ghett a koncentračních táborů v letech 1933–1945. Každá z těchto skladeb je svědectvím (nebo důkazem) odvahy, naděje a síly ducha v době, kdy lidskost byla vystavena nejtěžší zkoušce. Součástí koncertu jsou i čtené texty pamětníků a obětí druhé světové války v podání studentů Divadelní akademie múzických umění v Praze. Hudba a slovo se zde setkávají v jedinečné symbióze – propojují generaci pamětníků s hlasem mladých lidí, kteří jejich odkaz ponesou dál. Tento koncert není jen ohlédnutím za minulostí, ale je i podnětem k zamyšlení nad současností a odpovědností za budoucnost.

Děkujeme, že jste přišli společně s námi vzdát hold těm,
na které nesmíme nikdy zapomenout.

PROGRAM

16:00 | ZAHÁJENÍ

Zdravice
Andres Künne, velvyslanec Spolkové republiky Německo v Praze
Michaela Vidláková, pamětnice
Michael Raddatz, ředitel projektu Lebensmelodien

KONCERT

***Lebensmelodien:* Harmonie dějin**
Melodie, které byly zpívány a hrány tváří v tvář smrti. Za každou z nich se skrývá jedinečný lidský osud. Hudební skladby, které mezi lety 1933 a 1945 vznikaly v ghettech a koncentračních táborech, by dnes možná byly zapomenuty, nebýt rodin, které je předaly dál. Díky nim mohou po více než 80 letech znovu zaznít – v koncertních sálech, školách, synagogách, kostelech i mešitách. Projekt Lebensmelodien tak znovu oživuje vzácnou židovskou hudební kulturu – proti zapomnění a proti umlčení.

Program koncertu doplňují čtené úryvky ze svědectví pamětníků druhé světové války v podání studentů Divadelní akademie múzických umění v Praze.

Hudební obsazení:
Miriam Helms Ålien (housle)
Francesca Zappa (viola)
Nur Ben Shalom (klarinet, umělecké vedení)
Yannick Van de Velde (klavír)

Texty čtou:
Jiří Fencl, Michaela Krylová, Julie Marečková, Jan Roháč

*Před koncertem i po něm je pro návštěvníky připraven **tematický doprovodný program**, který prostřednictvím výstav, rozhovorů a fotografií připomíná osudy pamětníků a zachycuje jejich poselství pro dnešní dobu.*

O PROJEKTU LEBENSMELODIEN

Projekt *Lebensmelodien* vznikl v roce 2019 z iniciativy klarinetisty Nura Bena Shaloma a evangelického superintendenta Michaela Raddatze. Jeho smyslem je znovu rozeznít židovskou hudbu na místech sdílené paměti a setkávání. Hudba pomáhala přežít v ghettech a táborech – nebo se s tímto světem rozloučit. I proto se Lebensmelodien staly cestou, jak uchovat vzpomínku a hudební svědectví, které by jinak mohlo navždy zmizet.

Kořeny projektu sahají k Salomee Ochs Luft, vídeňské pianistce židovského původu, která byla deportována do ghetta v Tarnopolu (dnešní Ukrajina). V dubnu 1943 napsala své rodině v Izraeli dopis na rozloučenou:

„Moji drazí! Než odejdu z tohoto světa, chci vám zanechat několik řádků. Náš konec se blíží. Cítíme to, víme to. Všichni jsme odsouzeni k smrti.“

V ghettu již musela přihlížet vraždě své matky, manžela a mnoha dalších příbuzných. Na devíti stránkách rukopisu zachytila hluboké svědectví o systematickém vyhlazování židovského obyvatelstva v Tarnopolu. Její slova končí naléhavou výzvou – odkazem:

„Není snadné se navždy rozloučit, ale do smrti už kráčíme s úsměvem. Sbohem – a pokud můžete, pomstěte nás.“

Dopis později přivezl do Berlína Nur Ben Shalom, její prasynovec. Jeho dědeček Shmuel Ben Shalom, Salomein bratr narozený ve Vídni, byl jediným členem rodiny, který přežil. Přál si ctít její odkaz, ale touze po pomstě chtěl vtisknout nový, smířlivější tón. Jako hudebník zvolil hudbu jako nástroj proměny – aby znovu zazněly hlasy těch, kteří byli umlčeni.

VELVYSLANECTVÍ SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO V ČESKÉ REPUBLICE

Vážení hosté,

letos uplyne 80 let od konce druhé světové války. Vzpomínáme na miliony obětí nacistického pronásledování a světové války, která vzešla z německého území. My Němci jsme si vědomi své viny, ale také odpovědnosti za připomínání památky obětí nacismu. Zločiny proti lidskosti spáchané během holocaustu nesmí být zapomenuty. Nemůžeme změnit, co se stalo, ale můžeme se snažit zabránit tomu, aby se takové události opakovaly.

Naslouchat hlasům pamětníků je dnes mimořádně důležité. Právě oni nám totiž mohou povědět, co se stane, když se ke slovu dostanou lidé, kteří pohrdají našimi hodnotami a pošlapávají lidská práva a svobodu. Mohou nám vyprávět, co pro lidi znamená ztratit svobodu, práva, důstojnost a rodinu, a to jen proto, že měli jiné vyznání či původ, jinak smýšleli, žili v Lidicích či Ležákách nebo prostě jen proto, že se nacistům nehodili do jejich zvrácených představ o světě.

Hlasy těch, kteří přežili peklo Osvětimi, Terezína a nacistického pronásledování, jsou současně mementem i závazkem, abychom bojovali za zachování našich demokratických hodnot a svobody. V neposlední řadě to dlužíme milionům lidí, jejichž hlasy byly mezi lety 1933 a 1945 navždy umlčeny.

Je pro nás velkou ctí přivítat Vás na slavnostním koncertu na německém velvyslanectví v Praze, na který jsme Vás pozvali společně s Česko-německým fondem budoucnosti, Nadačním fondem obětem holocaustu a obecně prospěšnou společností Živá paměť.

Víme, že není samozřejmostí, že dnešní koncert může ve svých prostorách uspořádat Velvyslanectví Spolkové republiky Německo. O to víc děkujeme našim partnerům a Vám všem za to, že jste přišli, a za Vaši důvěru.

Andreas Künne
velvyslanec Spolkové republiky Německo v Praze

ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI

Vážení hosté, milí pamětníci,

80 let od konce války si připomínáme s vámi, pamětníky, kteří ji sami zažili a přežili. Jste tady s námi – a to je nejcennější! Přímo od vás se můžeme dozvědět, jak to tenkrát bylo, kdy máme zpozornět a čeho se vyvarovat. Jste jedním z pilířů mostu mezi minulostí a současností.

Přeživší holocaustu a nacistické perzekuce, nuceně nasazení, účastníci odboje proti hitlerovskému režimu – těm všem válka zasáhla do osudů a poznamenala životy. Uznání bezpráví a křivd i úsilí o jejich alespoň symbolickou kompenzaci stojí u základů nových česko-německých vztahů po roce 1989, jsou obsahem česko-německé deklarace a naším trvalým posláním. Desítky tisíc žijících obětí nacismu a nucených prací odškodnil Česko-německý fond budoucnosti na přelomu tisíciletí a ani dál nepřestává pečovat o jejich odkaz.

Druhá světová válka je pro poslední čtyři generace jednou z kapitol historie. Současně jsme poslední generací, která má jedinečnou a neopakovatelnou příležitost mluvit s pamětníky dějinných událostí. Platí to i naopak, přeživší pamětníci mohou předávat svůj pohled a své zkušenosti mladým lidem. Vzniká kontinuita, historická a kulturní paměť národa.

Na paměti to měl i Česko-německý fond budoucnosti, když vyhlásil za své letošní téma roku motto: „Jak se řekne ‚never again' dnes? Už nikdy válku, už nikdy nacismus, už nikdy holocaust!" Ve vzpomínkovém roce Češi a Němci – a především ti nejmladší – společně realizují desítky vzpomínkových projektů a potvrzují, že i pro ně je to téma víc než aktuální.

Hodnotový konsensus Never again! / Už nikdy více! / Nie wieder! byl reakcí na druhou světovou válku po osvobození v květnu 1945 a platí dodnes. Evropská civilizace, stejně jako Česko a Německo, společně odmítá agresi a násilí, extremistické, nacionalistické a antisemitské nálady. Naproti tomu posilují ochranu svobody a demokracie – odkaz vítězství nad nacismem.

Rita Hagl-Kehl a Jindřich Fryč
předsedové správní rady Česko-německého fondu budoucnosti

NADAČNÍ FOND OBĚTEM HOLOCAUSTU

Vážení hosté, milí přátelé,

Vy, kteří jste se dnes sešli, abyste vzpomenuli konec války, který pro vás byl osvobozením z nacistického koncentračního tábora, jste v něm byli uvězněni jako děti nebo velmi mladí lidé. Úmyslem nacistů bylo, aby váš život skončil hned na samém počátku. Aby po vás nezůstalo nic než jméno s daty ohraničujícími krátký život. Díky jejich porážce tyto plány nevyšly a vy jste mohli obohatit svět o plody svého života – pracovní i osobní.

Nadační fond obětem holocaustu je tu pro to, aby se nezapomnělo na ty, kteří se osvobození nedožili, aby připomínal jejich památku a pomáhal zachovávat prostředí, v němž žili. Já i další představitelé a pracovnice fondu si považujeme za čest, že jsme tu dnes s vámi a můžeme se radovat z vaší přítomnosti.

Michal Klíma
předseda správní rady
Nadační fond obětem holocaustu

ŽIVÁ PAMĚŤ

Vážení a milí pamětníci,

scházíme se dnes na půdě německého velvyslanectví v Praze k radostné události – společné oslavě 80. výročí porážky nacismu a konce druhé světové války. Naše radost se však mísí se smutkem při bolestné vzpomínce na ty, kteří nacistické pronásledování nepřežili nebo si jejich následky nesou po celý život, tak jako mnozí z Vás v tomto sále.

Pozorně naslouchámе Vašim vzpomínkám a vážíme si důvěry, s jakou je s námi sdílíte. Naše činnost na poli vzdělávání a připomínky by nebyla možná bez Vaší aktivní účasti – Vaše příběhy v Živé paměti zaznamenáváme, aby se staly zdrojem poučení pro generace, které měly to štěstí narodit se do mírové reality.

Oceňujeme odvahu, s jakou jste se dokázali vypořádat s prožitým utrpením svým i svých blízkých – jste pro nás nevyčerpatelným zdrojem inspirace a naděje. Jsme Vám vděční, že můžeme být součástí Vašich životů a že Vám můžeme být nápomocni při zvládání výzev, které s sebou nese každodenní život, zvláště v pokročilém věku.

Vždyť právě péče o Vás, pamětníky nacistického pronásledování, a Vaše blízké, stejně jako péče o Vaše vzpomínkové dědictví, byla v roce 2003 důvodem vzniku obecně prospěšné společnosti Živá paměť. Od té doby je pro nás závazkem, kterému hodláme dostát i v dalších letech.

Já osobně i celý tým Živé paměti včetně našich mladých německých dobrovolníků se těšíme, že Vás budeme moci přivítat na celé řadě dalších krásných setkání, ať již na půdě německého velvyslanectví v Praze, v našich kontaktních centrech pro oběti nacismu v Praze, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, Olomouci a Ostravě, či při jiných vhodných příležitostech. Nadále Vám budeme k dispozici v naší Poradně pro oběti nacismu a budeme Vám poskytovat asistenci a pomoc ve Vašich domovech a všude tam, kde ji budete potřebovat.

Darina Sedláčková
předsedkyně správní rady
Živá paměť, o. p. s.

Velvyslanectví Spolkové republiky Německo Praha

Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds

NADAČNÍ FOND OBĚTEM HOLOCAUSTU
FOUNDATION FOR HOLOCAUST VICTIMS

Živá paměť

Děkujeme všem, kteří jste dnes přišli.

**„Už nikdy více“ – slova prostá,
ale zavazující.**

Více informací
prag.diplo.de
fondbudoucnosti.cz
fondholocaust.cz
zivapamet.cz